

Zienswijze in consultatieronde op ‘Besluit van tot wijziging van enkele maatregelen van bestuur

(stikstofreductie en natuurverbetering) (concept 4 december 2020, voorhang- en consultatieversie).

De jarenlange politieke keuzes voor meer intensievere agrarische bedrijfsvoeringen gericht op meer productie en meer productie ten koste van oppervlak aan natuur en een natuurlijk watersysteem, met aan de andere kant een hoge stikstofbelasting op de overblijvende kwetsbare natuur, heeft zware gevolgen voor onze natuur en gezondheid. Met daarbovenop een derogatieregeling om nog meer dan Europees is toegestaan aan mest te kunnen uitrijden op de Nederlandse landbouwgronden. De schade voor de ecologie (natuur en biodiversiteit), maar ook onze eigen gezondheid is niet te overzien.

We moeten als erg klein land niet de 2^e landbouwproducent, na Amerika, op de wereld willen zijn ten koste van onze eigen gezondheid, watersysteem (drinkwater) en natuur. Leg Nederland en Amerika eens naast elkaar, aan de schaalgrootte ziet iedere imbeciel dat het niet anders kan dan dat wij ons land uitmelken en echt kapot maken. Dit uit zich ook aan alle kanten in het landschap, het watersysteem en de natuur (enorme afname biodiversiteit en disbalans ecosystemen). Ook te merken aan de belasting op de gezondheid van burgers door o.a. veelheid aan luchtwegproblemen (astma, bronchitis). Willen wij dat met zijn allen? Wil de politiek nog meer ellende veroorzaken? Alleen maar voor het geld waar alleen (maar een fractie van) de elite van profiteert? Het kost ons eerder veel meer geld verdeeld over de gehele maatschappij waar dezelfde normale burger dan ook nog weer financieel belast wordt:

<https://www.biomaatschappij.nl/stikstof-kosten-baten/>

De grote veroorzakende en belastende sectoren/industrieën/bedrijven ontspringen de dans en betalen de vervuiling niet afdoende alsmede de kosten die de maatschappij zowel in geld als gezondheid en leefklimaat moet dragen als vervuild grond- en drinkwater, pesticiden, droogte, wateroverlast, afname biodiversiteit, etc.

Stikstof is dan een belangrijk onderdeel daarvan, maar dat is niet ineens een probleem zoals de politiek dit ervaart na de PAS-uitspraak. Dit is er al lang en was de politiek al lang voor gewaarschuwd.

Politieke keuzes van met name CDA en VDD door de jaren heen, zoals Toetsingskader Ammoniak, natuurbeleid De Bleker met enorme achteruitgang natuur en met als laatste kunstje de PAS, hebben het juist erger en erger gemaakt. Nu nog worden er allerlei kunstjes bedacht (van 130 naar 100 onder oude Aerius) i.p.v. echt de oorzaak aan te pakken en ook dit wetsvoorstel ‘Besluit stikstofreductie en natuurverbetering’ en de SAS zijn papieren oplossingen. We weten allemaal waar die 3 miljard voor natuur terecht komt. Vertaald van hectares landbouwgrond naar natuur zou dit zo’n 85.000-100.000 hectares nieuwe extra natuur moeten betekenen, maar aan welke strijkstokken dit geld allemaal zal blijven hangen is de vraag. En hoe transparant dit allemaal gebeurd is de tweede vraag. Er wordt geen hectareopgave vastgelegd in de wet, dus waaraan kan de gewone burger straks toetsen of er daadwerkelijk iets met dit geld is gebeurd?

Diverse wetenschappelijke onderzoeken tonen de impact van onze grote stikstofbijdrage op onze natuur aan en ook de meetnetten voor stikstof en ammoniak bevestigen dit beeld. Ook recente onderzoeken tonen de grote afname in biodiversiteit en biomassa en aan en daarmee de grote onbalans die daarmee ins ontstaan binnen het ecologisch systeem, veroorzaakt door langdurige zware overbelasting met stikstof in het systeem, zie ook: <https://www.biomaatschappij.nl/dossier-stikstof> en <https://www.naturetoday.com/intl/nl/nature-reports/message/?msg=27064>, [OBN-rapport Imbalanced by overabundance](#), Effects of nitrogen deposition on nutritional quality of producers and its subsequent effects on consumers. Vogels, et. al., 2020, OBN Rapportnr. 2020/OBN236-NZ Uitgevoerd door een kennisteam van O+BN (ontwikkeling+beheer natuurkwaliteit) in opdracht van Vereniging van Bos- en Natuurterreineigenaren (VBNE).

Er moet radicaal worden ingegrepen wil er natuurverbetering kunnen optreden en dit moet niet beperkt worden tot de Natura 2000-gebieden en de voor stikstofgevoelige habitats. Stikstof spreidt zich uit en kijkt niet naar N2000 of geen N2000. Stikstofgevoelige natuur ligt ook buiten N2000-gebieden. Meer robuuste natuur buiten N2000 draagt ook bij aan minder effecten in N2000. Hoe meer natuur, hoe meer verdeling/verdunding van de depositie. En blijf niet uitgaan van de huidige begrenzing van N2000-gebieden. Als de doelen niet gehaald worden is het gebied wellicht niet robuust genoeg voor alle menselijke invloeden van buitenaf en moet het N2000-gebied juist groter en robuuster om tegen een stootje te kunnen en/of om echt systeemherstel toe te kunnen passen. Dus maak N2000-gebieden groter als deze juist te klein blijken. Hier is de politiek alleen te schijterig voor, maar vragen stellen aan Brussel of er juist Natura 2000-gebieden geschrapt en/of kleiner gemaakt kunnen worden, blijven ze dom genoeg wel proberen (CDA en VVD).

De Europese richtlijnen (VHR) zijn niet de schuld van de stikstofproblematiek, maar de mens met haar rupsje-nooit-genoege politiek. Er moet meer natuur komen en heel veel minder stikstof worden uitgestoten (<https://www.biomaatschappij.nl/stikstof-reductie/>) willen we een ommekeer tot stand brengen. Het is ecologisch eigenlijk al te ver doorgeslagen, dus reanimeren is nodig, het is geen pleister meer op de wond. En begin dan bij de grootste boosdoener, de agrarische sector. Zorg dat de activiteiten met stikstofuitstoot sterk omlaag gaan (75% in 2030) en help de boeren met de landbouwtransitie naar een gezonde balans tussen agrarische activiteiten en natuur. Doe wat aan het (oneerlijke en soms corrupte) systeem erachter, mestboekhouding, veevoerders, (rabo)banken en verzekeraars, Campina's, diermedicatiefarmacie, megaslachters, onderwijsinstellingen, die allemaal de boeren klem zetten en 'uitmelken' in het foute systeem en hun fout voorlichten en opleiden.

Het wordt tijd dat wetten en politiek voeren de natuur en maatschappij dienen en niet de financiële en politieke wereld (macht), de rekening wordt anders op den duur alleen maar duurder betaald. Die signalen moeten nu toch wel zichtbaar zijn!! Dit kortzichtige bedrijven van politiek moet afgelopen zijn, er moeten visies komen met een stip op de horizon en daarbij passend beleid, wet- en regelgeving en handhaving en ook opvoeding, onderwijs en kennisdeling en transparantie (fouten onder ogen durven zien en daarop acteren). Simpel uitleg waarom we dingen (anders) moeten doen omdat we anders onze omgeving kapot maken. En waarvoor, om de rijken nog rijker te maken? Waar willen de rijken van leven als er straks niks meer is, dan alleen dooie soep. Hun eigen kinderen ook geen toekomst hebben. Oproep aan de politiek is: WORDT EENS WAKKER!! Gebruik je verstand eens, en als dat te lastig is, luister naar de onderzoekers die er wel verstand van hebben en bedrijf op grond daarvan politiek. We zien nu aan alle kanten de rottigheid van Rutte I, II en III en voorgaande kabinetten (m.n. CDA en VVD) loskomen: alles maar privatiseren (zijn we nu zoveel goedkoper uit, de markt kan het niet aan en de overheid moet constant bijspringen bij elke crisis en op andere vlakken worden de verkeerde rijk(er) en betaalt de consumenten de oneerlijke prijs, denk aan zorg, huur, woning kopen), stikstof, biodiversiteitsafname, belastingdienst (leegloop, ICT-blamage, hierdoor onnodig hoge uitgaven die de belastingbetaler zelf betaalt), zorgtoeslagen, jeugdzorg, ouderenzorg, zorg(stelsel) in het algemeen, kinderopvang, Fyra-debacle, granuliet, PFAS, Tata steel, energietransitie, kolencentrales, fipronil, Q koorts, zelfs corona kan niet fatsoenlijk op basis van advies van deskundigen worden aangepakt, etc. De geloofwaardigheid van de overheid staat hier op het spel en er is totaal geen transparantie meer. Journalisten, klokkenluiders of politici die de transparantie wel aan het licht brengen worden vergruisd, ons fundament van de democratie, de rechtstaat is zelfs aan het rotten. Aan wie het kabinet zich politiek moet verantwoorden, de 2^e kamer, vervult haar controle functie ook maar amper en maken liever deeltjes in ruil voor eigen politiek gewin. De steeds meer toenemende (maatschappelijke) ondermijning is de boemerang van eigen onkunde en falen van het politiek bedrijf. Dit zie je wereldwijd terug, burgers die zich niet gehoord, gewaardeerd voelen komen in opstand. Je zou denken dat dat in Nederland niet zal gebeuren, maar dat dachten wij van veel dingen die inmiddels al wel zijn gebeurd (boerenprotesten). Laat het niet zo ver komen en kom op de juiste manier in actie, help én de natuur én de boer. Wees eerlijk tegen ze en laat ze zich gewaardeerd voelen, door ze de waarheid te vertellen dat

het echt niet langer zo kan en ze te steunen in de transitie naar natuurvriendelijke manier boeren. En niet door maatregelen die nodig zijn in te trekken of uit te stellen en ze alsnog met een kluitje in het riet te sturen. Hoe geloofwaardig ben je dan?

Vergeet in het gehele verhaal van de stikstofproblematiek niet de snijbloemensector als veroorzaker van een hoop stikstofdepositie (kunstmest), maar ook het pesticidegebruik, die beide oorzaak zijn van de achteruitgang in biodiversiteit. Zorg dat NL naar verhouding van de schaalgrootte van het land produceert en exporteert. Dan kan het systeem het ook zelf opvangen als het weer op niveau en gezond (robuust genoeg) is. Daarbij speelt (het herstel van) het watersysteem een hele belangrijke rol voor zowel buffering (kalkrijk grondwater) tegen verzuring door stikstof als natuurbehoud en robuustheid als systeem: <https://www.biomaatschappij.nl/stikstof-verdwijnen>.

Daar komt het in het geheel op neer, zo'n nieuwe regeling wetswijziging is iets op papier dat de politiek echt niet gaat verwezenlijken of naar gaat handhaven. Daar zorgt de politiek wel voor, doet het al jaren, waarom zou het veranderen? Als er doden vallen? Er vallen al doden die niet zichtbaar genoeg zijn blijikbaar. Luchtvervuiling zorgt wereldwijd jaarlijks voor 7 miljoen doden (World Health Organisation, mei 2018); Fijnstof, stikstofdioxide en ozon leiden in Nederland tot 12.000 vroegtijdige sterfgevallen per jaar (De Gezondheidsraad, januari 2018). En alle zorgkosten die daarbij komen kijken en aan vooraf zijn gegaan zijn niet eens in beeld gebracht. Maar dit wordt in Den Haag en Brussel niet 'gezien'. Wat is daar dan zoveel belangrijker dan een ECHT (niet op papier) gezond leefklimaat voor mens en dier en volgende generaties?

Zorgt dat in het Besluit voor stikstofreductie en natuurverbetering voor de natuur realistische en werkbare verbeteringen staan opgenomen. De natuur is nu aan de beurt, alle andere functies hebben hun tijd gehad en de natuur een slechte daad bewezen alsook duidelijk gemaakt dat het doorgaan op deze voet niet toekomstbestendig is.

Zorg ook dat deze doelen helder staan opgenomen in het Besluit en transparant en open kunnen worden gemonitord en op kan worden gehandhaafd. *Omgevingswaarde* is een te vage duiding en niet concreet meetbaar. Het mogen geen inspanningsverplichtingen, resultaten op papier, of financiële afkopsommen meer zijn, maar resultaatverplichtingen die leiden tot concrete en meetbare natuurverbetering en stikstofreductie in de praktijk/in het veld.

Als wij zelf niet zorgen dat wij in Nederland aan onze Natura 2000-verplichtingen voldoen en de stikstofproblematiek indammen i.r.t. effecten die het niet mogelijk maken om de instandhoudingsdoelen voor stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden te realiseren, dan komt Brussel ons dat eerdaags wel opleggen. Laten wij dit eigenstandig voor zijn en nu acteren!